

Transformacija novih komunikacijskih medija u okviru međuljudske oblasti

UVOD

Ljudsko društvo je kroz istoriju prolazilo kroz razne vidove transformacija. Transformisali su se oblici društvenog uređenja, načini proizvodnje, sistemi trgovanja, transformisali su se i modeli ratovanja. Međutim, možda i najznačajnija transformacija odigrala se u sferi komuniciranja kao i medija kojim je ta komunikacija obavljena. Komunikacija je ta koja je pojedinim civilizacijama omogućila brz napredak i dominaciju na mnogim poljima. Čovjek je prešao dug put, relativno dug u kontekstu razvoja ljudske zajednice, od klinastog pisma pa do virtuelnog komuniciranja. Na tom putu se susretao sa mnogobrojnim nedaćama, od tehničkih poteškoća pa do vjerske i državne cenzure. Pojavom gutenbergovog pokretnog sloga olakšana je štampa, kako knjiga, tako i ostalih publikacija. Stvorila se mogućnost gotovo neometanog informisanja građana. Naravno, ako se izuzmu cenzure, bilo crkvene, bilo državne. Daljim razvojem medija, štampe, radija i televizije, te mogućnosti su proširene. Društvene promjene i sve veća potreba za informisanjem, proizveli su i razvili nove oblike komuniciranja, putem kompjuterske mreže.

Epohu u kojoj živimo karakteriše medijska interaktivnost, pristupačnost i raznovrsnost. Zahvaljujući razvoju tehnologije, komunikacija između udaljenih subjekata obavlja se gotovo istom brzinom kao da se oni nalaze u istoj prostoriji. Internet poništava vremenske i prostorne granice koje su generacijama predstavljale prepreku u komuniciranju među ljudima. Međutim, uprkos svim pozitivnim efektima koje donose, nove informacione i komunikacione tehnologije nose i negativne strane. Mreže za komunikaciju posredstvom kompjutera postale su svojevrsni produžeci ljudskih bića. Postoji opasnost da virtuelna stvarnost zamjeni stvarni život. Tehnologije prijete da će uslijed svoje pokretačke snage dovesti do ubrzanja realnosti što će dovesti do pomračenja stvarnosti.

Naravno, posljednja evolucija informacionih i komunikacionih tehnologija ne mora dovesti do otuđenja ako se ne koristi odgovorno, kao što ni dosadašnji mediji nisu doveli do toga. Svaka pojava novih tehnologija i medija izaziva veliko interesovanje kod ljudi. Nakon početnog, tako reći, hipnotisanog i donekle nesvrshodnog korištenja, nastaje zasićenje. Ljudi se opet vraćaju sebi, svojim životima. Novu tehnologiju posmatraju samo kao jednu u nizu, nakon određenog vremena ne pridaju joj veliki značaj. Tako će vjerovatno biti i sa postojećim tehnologijama i medijima, dok se ne pojave nove, sofisticiranije, koje će opet privući početnu pažnju i nakon toga stati u red ljudskih pomagala.

1. Transformacija komunikacijskih medija

Od trenutka kada je moderan čovjek prohodao planetom pa do danas, ljudski rod je prošao kroz tri velike medijamorfoze¹. Prva velika transformacija komunikacijskih medija desila se prije oko 90.000 do 40.000 godina² kada su moderni ljudi stekli fizičku sposobnost govora. Pretpostavlja se da su oni ljudi koji su mogli uspješnije dijeliti svoje znanje kroz govorni jezik sticali znatnu prednost na osnovu koje su imali veće šanse za opstanak. Dakle, s pojavom govornog jezika došlo je do prve velike medijamorfoze ljudskog sistema komunikacije. Sljedeći korak u razvoju ljudske komunikacije bio je pokušaj da se stečena znanja bolje sačuvaju kao i da se prevaziđu ograničenja usmene komunikacije. Pretpostavlja se da su se ti pokušaji desili u periodu kada su pećinski ljudi svoja zapažanja, emocije i poruke ostavljali na zidovima pećina u kojima su živjeli. Najstariji zapisi jedinstvenog sistema za bilježenje i čuvanje informacija javljaju se kod Sumera i Egipćana prije oko 6.000 godina³. Tada je nastao pisani jezik što je bila druga velika medijamorfoza. Pisane poruke su u narednim vijekovima prošle svoj evolutivni proces, krećući se od informacija bitnih za sjetvu i žetvu uklesanih na glinenim pločicama, preko podataka o faraonima i kraljevima ispisanih na papirusu, zatim pojave prvih knjiga, gutenbergovog pokretnog sloga, prvih novina pa do *zlatnog doba* štampanih medija⁴.

Posljednja velika medijamorfoza započela je primjenom električne struje u komunikaciji početkom XIX vijeka. Semjuel Morz je tridesetih godina XIX vijeka usavršio sistem prenošenja elektronskih signala putem žice – telegraf. Prva telegrafska linija je postavljena 1844. godine između Baltimora i Vašingtona u Sjedinjenim Državama⁵. Nakon telegrafa, na medijsku scenu je stupio telefon. 1876. godine Aleksandar Grejem Bel je patentirao telefon⁶, od tada telegraf i telefon ruše sve fizičke i psihološke granice koje su ograničavale međuljudsku komunikaciju. Francuz Eduard Branli 1890. dovršava radio-provodnik, a 1894. godine Italijan Guljelmo Markoni prvu antenu, tako nastaje radio-telegrafija. Markoni je 1899. uspostavio prvu vezu preko Lamanša, a 1901. obavljen je prvi prekoatlantski prenos⁷.

Američka radio korporacija je predstavila televiziju na Svjetskoj izložbi u Njujorku 1939. godine. Međutim, prethodnici televizije datiraju još od tridesetih godina XIX vijeka kada su se pojavili fotografija i električni telegraf. Tehnološka srodnost telegrafije i fotografije dovela je na kraju do rođenja televizijskog i faks sistema 1884. godine kada je Pol Nipkou smislio način za mehaničko pretvaranje slika u elektronske signale, svjetlosni

¹ Termin *medijamorfoza* osmislio je Rodžer Fidler, predstavlja transformaciju komunikacijskih medija. Obično nastaje složenim preplitanjem opaženih potreba, konkurencijskih i političkih pritisaka i društvenih i tehnoloških inovacija.

² Fidler, R. (2004): *Mediamorphosis*, Clio, Beograd; str. 83.

³ Isto; str. 89.

⁴ Zlatnim dobom štampanih medija smatra se period između 1890. i 1920. godine.

⁵ Gocini, Đ. (2001): *Istorija novinarstva*, Clio, Beograd; str. 141.

⁶ Fidler, R. (2004): *Mediamorphosis*, Clio, Beograd; str. 122.

⁷ Gocini, Đ. (2001): *Istorija novinarstva*, Clio, Beograd; str. 298.

senzor i disk s minijaturnim rupicama poređanim u spiralu⁸. 1920. škotski pronalazač Džon Berd primjenio je Nipkouovu verziju mehaničkog diska za skeniranje u svoj izum za BBC, prvi funkcionalni televizijski sistem na svijetu. Međutim, tek kada su mehanički dijelovi zamijenjeni sa elektronskim, televizijska slika se mogla proizvoditi u višoj rezoluciji. Izumom katodne cijevi 1897. godine započet je proces prevođenja mehaničkih komponenata u elektronske. Deset godina kasnije ruski naučnik Boris Rosing napravio je prototip modernog televizora koristeći memorijski uređaj u obliku cilindra i katodne cijevi kako bi prikazao slike⁹. Li de Forestov izum prve triodne vakuumske cijevi smatra se pokretačem elektronskog doba. Međutim, izumi Fajlou Farnsvorta i Vladimira Zvorikina bili su ključni u razvoju elektronske televizije. Zvorikin je 1928. izumio elektronsku cijev za kameru, a Farnsvort je 1930. patentirao osnovnu elektronsku televiziju¹⁰. 1939. godine prvi put je prikazan televizijski sistem u boji. 50-ih i 60-ih godina XX vijeka počela je masovnija prodaja televizora u boji tako da su televizijske stanice sve više emitovale svoje programe u boji. Televizija se od tada razvijala velikom brzinom, kako sistem za prenos signala tako i aparati za prijem istog. Danas su na sceni televizori posljednje generacije koji zahvaljujući naprednim tehnologijama objedinjuju više medija. Novi televizijski prijemnici zahvaljujući *widget*¹¹ tehnologiji omogućavaju da se preko njih mogu gledati sadržaji s Interneta, čitati vijesti, vremenska prognoza i berzanski izvještaji, pretraživati video klipovi, razmjenjivati fotografije pa čak i komunicirati sa prijateljima¹².

U drugoj polovini XX vijeka došlo je do velikog razvoja informatičke tehnologije. Međutim, razvoj digitalnog jezika i modernih kompjutera počeo je znatno ranije, još u XIX vijeku. 1834. godine engleski matematičar i pronalazač Čarls Babedž primjenio je izum francuskog preduzetnika Jozefa-Mari Žakara, razboj za tkanje dizajniranih tkanina, i stvorio mehaničku analitičku mašinu, prototip modernih digitalnih kompjutera. U narednom periodu, tim francuskih inženjera i matematičara smislio je metod za rješavanje komplikovanih problema koji će postaviti osnove kompjuterskog programiranja. Taj metod je podrazumijevao upotrebu skupa zakona, odnosno programa, za raščlanjivanje negog problema na mnogo malih dijelova koji su se mogli brzo i lako riješiti, a zatim su se pojedinačni dijelovi spajali kako bi dali rješenje. Babedž je do svoje smrti, 1871. godine, radio na usavršavanju matematičkih principa digitalnog računarstva. Sa Adom Bajron postavio je temelje za višenamjenske računare koji bi mogli komunicirati digitalnim jezikom. Inače, Bajronova se smatra prvim kompjuterskim programerom na svijetu¹³. Nakon smrti Babedža i Bajronove, koncepti digitalnog jezika i računarstva sporo su se razvijali. U međuvremenu, druge tehnologije pokretane električnom strujom, telegraf, telefon, kao što je već pomenuto, doprinjele su razvoju novih medija.

40-ih godina XX vijeka, vijek nakon Babedžove analitičke mašine, naučnici su počeli da razvijaju i proširuju njegove ideje. Osnovne komponente nisu se mnogo razlikovale od Babedžovih, međutim, umjesto poluga i zupčanika, rani kompjuteri imali su vakuumske cijevi i bakarne žice. Prvi elektronski kompjuter finansiralo je američko

⁸ Fidler, R. (2004): *Mediamorphosis*, Clio, Beograd; str. 132.

⁹ Isto; str. 133.

¹⁰ Isto; str. 136.

¹¹ *Widget* tehnologija je softver koji pokreće male aplikacije nazvane vidžeti. Ova platforma omogućava da se na televizoru mogu prikazivati informacije sa Interneta.

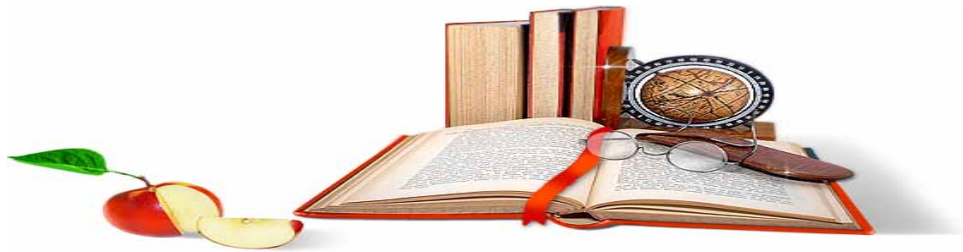
¹² www.blic.rs, *Televizor vraća primat*; 26.01.2009, 17:52.

¹³ Fidler, R. (2004): *Mediamorphosis*, Clio, Beograd; str. 120.

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

**[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.**

**WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET**

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO **[SEMINARSKI](#)**, **[DIPLOMSKI](#)** ILI **[MATURSKI](#)** RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE **[GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#)** KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U **[BAZI](#)** NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU **[IZRADA RADOVA](#)**. PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM **[FORUMU](#)** ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com